

بررسی جامعه‌شناختی ناهنجاری‌های مهم جامعه شهری ماسال و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی

سمانه نوری لنگک^۱، سعید آقائی زاده^۲، شهرام امیرانتخابی^۳، محمدرضا جعفری خیرخواه^۴

از صفحه ۱۳۹ تا ۱۵۸

تاریخ دریافت: ۹۴/۹/۸

تاریخ پذیرش: ۹۴/۱۱/۹

چکیده

امنیت نیازی اساسی و همگانی است، اهمیت و ضرورت امنیت در پیوند ناگسستنی آن با زندگی است. ریشه ناامنی در جامعه عمدتاً ناشی از ناهنجاری‌هایی است که آن هم تحت تأثیر بسترهای اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و غیره شکل می‌گیرد.

تحقیق حاضر با هدف بررسی جامعه‌شناختی ناهنجاری‌های مهم جامعه شهری ماسال و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی انجام شده است. شرط بندی بازی‌های ورزشی (توتو)، اعتیاد و سرقت از ناهنجاری‌های عمده شهر ماسال به حساب می‌آیند که غالباً در بین قشر بیکار جامعه آماری رواج دارند. در این مقاله به مطالعه تأثیر پایگاه اقتصادی-اجتماعی بر توتو و اعتیاد و نیز تأثیر سرقت، توتو و اعتیاد بر امنیت اجتماعی پرداخته شده است. چارچوب نظری تحقیق نیز از نظریه فشار مرتن و نظریه پیوند افتراقی ساترلند و نیز دکترین بازدارندگی برگرفته شده است.

جامعه آماری این پژوهش را کلیه جوانان ۱۵-۳۰ ساله شهر ماسال تشکیل می‌دهند که با حجم نمونه ۳۵۶ نفر مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. روش تحقیق این پژوهش به صورت تلفیقی است. یعنی ابتدا داده‌ها به صورت پیمایشی و با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری و سپس برای تکمیل پژوهش از روش مصاحبه نیز بهره گرفته شده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که بین متغیرهای توتو، سرقت و اعتیاد و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.

کلیدواژه: امنیت اجتماعی، توتو، سرقت، اعتیاد، پیامدهای اقتصادی، پیامدهای اجتماعی، بیکاری

۱. کارشناس ارشد علوم اجتماعی - مدرس دانشگاه پیام نور رضوان شهر گیلان

۲. کارشناس ارشد جامعه‌شناسی از دانشگاه تربیت مدرس. sa.aghaezadeh@gmail.com

۳. دکترای جغرافیا - استادیار دانشگاه پیام نور بندرانزلی گیلان

۴. کارشناس ارشد مدیریت انتظامی

مقدمه

اگر در گذشته تصور می‌شد که وجود منابع و مخازن غنی و وسیع به تنهایی می‌تواند عامل رشد و رونق اقتصادی باشد، طی سال‌های اخیر تحولات نیروی انسانی و تکنولوژی، این فرضیه را با شک و تردید همراه نموده است. بنابراین مهمترین منابع یعنی نیروی انسانی در هر کشور، همواره به عنوان محوری‌ترین عامل رشد و توسعه مطرح بوده است. حال اگر در جامعه‌ای مشکل بیکاری و نبود اشتغال برای نیروی انسانی وجود داشته باشد، اثرات، تبعات و پیامدهای متعدد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در پی دارد که عامل اصلی جرم و جنایت‌ها از جمله سرقت و استعمال مواد مخدر است. این جرایم نظم و امنیت جامعه را برهم می‌زنند و جامعه از پیشرفت و رشد سرباز می‌زند (گزارش ملی جوانان، بررسی وضعیت اشتغال جوانان، ۱۳۸۱، ۶).

شرایط اقتصادی - اجتماعی جامعه تأثیر مستقیمی بر شکل‌گیری پایگاه‌های اقتصادی اجتماعی دارد و چنانچه افراد در شرایطی قرار بگیرند که در پایین‌ترین لایه‌های پایگاه باشند در واقع در مرکز گرایش به آسیب‌ها و جرائم خواهند بود. با نگاهی به شرایط اقتصادی - اجتماعی شهر ماسال و وضعیت آماری به روشنی دیده می‌شود که مواردی از قبیل شرط‌بندی ورزشی (توتو)، اعتیاد و سرقت که از ناهنجاری‌های عمده شهر ماسال به شمار می‌روند در لایه‌های زیرین پایگاه اقتصادی - اجتماعی رواج بیشتری دارند. از سوی دیگر موارد ذکر شده برابر بررسی‌های آماری و میدانی عمدتاً در بین کسانی رواج دارد که بیکار هستند. بنابراین بیکاری را می‌توان تا حد زیادی ملازم ناهنجاری‌های یاد شده دانست. قمار در پوشش پیش‌بینی بازی‌های فوتبال خارجی و داخلی (توتو) از سال‌ها قبل در استان‌های شمالی و از جمله شهر ماسال رواج داشته است. بیش از آن که نمونه این پیش‌بینی‌ها در جاهای دیگر و حتی صدا و سیما رواج یابد استان گیلان و شهرهای رشت و ماسال، جولانگاه گروه‌های مختلفی بوده که این شرط‌بندی‌ها را سازمان می‌دادند و طیف وسیعی از افراد جامعه به ویژه جوانان و افراد میانسال در این شرط‌بندی‌ها شرکت می‌کردند و مبالغ هنگفتی از این طریق به سرشاخه اصلی سازمان‌دهنده واصل می‌شد و پس از اعلام برنده، درصدی را برای خود برداشته و مابقی را به برنده می‌پرداختند و این امر در دوره‌های کوتاه مدت مرتباً تکرار می‌شد. این موضوع آسیب‌های فراوانی را بر پیکره جامعه و به ویژه خانواده‌ها وارد کرده است و در مشاهدات اولیه دیده می‌شود که پدیده توتو همچون اعتیاد و سرقت، با پدیده بیکاری مرتبط به نظر می‌رسد زیرا رواج آن‌ها در بین بیکاران

ملموس‌تر است و همه این‌ها بنیان‌های امنیت جامعه را به خطر می‌اندازد. با توجه به رواج پدیده توتو و اعتیاد در شهر ماسال و افزایش میزان وقوع سرقت در سال‌های اخیر این مسأله به ذهن‌خطور می‌کند که تأثیر پایگاه اقتصادی-اجتماعی بر توتو و اعتیاد و نیز تأثیر سرقت، توتو و اعتیاد بر امنیت اجتماعی در شهر ماسال چگونه است؟

این مقاله با این هدف نوشته شده است که ناهنجاری‌های مهم جامعه شهری ماسال و تأثیر آن‌ها بر امنیت اجتماعی را با رویکرد جامعه‌شناختی مورد بررسی قرار دهد.

اهداف فرعی آن نیز عبارتند از شناخت ارتباط میان متغیرهای مطالعاتی ذیل:

- ارتباط بین پایگاه اقتصادی-اجتماعی و گرایش به توتو
- ارتباط بین پایگاه اقتصادی-اجتماعی و گرایش به اعتیاد
- ارتباط توتو و امنیت اجتماعی شهری ماسال
- ارتباط سرقت و امنیت اجتماعی جامعه شهری ماسال
- ارتباط اعتیاد و امنیت اجتماعی جامعه شهری ماسال

بررسی پیشینه

- سعید آقائی زاده در تحقیق خود با عنوان «آسیب‌شناسی اجتماعی قمار، مطالعه موردی پیش‌بینی بازی فوتبال (توتو) در شهر رشت» که در سال ۱۳۹۲ به روش کیفی انجام شد با تکنیک مشاهده، مصاحبه و ضمن تحلیل یافته‌ها به این نتیجه رسید که عواملی مانند توزیع ناعادلانه فرصت‌های دستیابی به موفقیت‌ها، آرزوی یک شبه پولدار شدن، اتخاذ سیاست‌های افزایش‌دهنده فاصله طبقاتی، تضاد میان اهداف فرهنگی و ابزارهای نهادی شده مشروع، نداشتن شغل مناسب، عدم بازدارندگی مجازات‌ها و سستی باورهای اخلاقی و دینی در خصوص کسب حلال بر گرایش مردم استان گیلان به قمار با پیش‌بینی بازی فوتبال (توتو) تأثیرگذار است. وی در پیشنهادات خود، آگاه‌سازی مردم نسبت به پیامدهای رواج توتو از طریق رسانه‌ها و سایر بخش‌هایی از جامعه که قابلیت اطلاع‌رسانی دارند را از مهمترین راهکارهای مبارزه با این پدیده دانست. همچنین رفع مکانیسم‌های ابهام‌آور و اقدامات دوگانه دستگاه‌ها و نهادهای دولتی را در این بخش خواستار شد.

- عادل سجودی در تحقیق خود با عنوان «بررسی عوامل جامعه‌شناختی سرقت از اماکن عمومی-خصوصی شهر رشت» در سال ۱۳۹۲ به تأثیر عوامل کنترل درونی و بیرونی بر وقوع سرقت در شهر رشت پرداخته است. کنترل درونی شامل سه بعد مذهبی (اعتقادی، مناسکی)، دلبستگی به خانواده و اوقات فراغت است و

کنترل بیرونی شامل ابعاد نظارت خانواده، پلیس، روابط با دوستان و تأثیر افراد بزهکار (سابقه دستگیری اقوام و نزدیکان) بر فرد می‌باشد. نتایج تحقیق حاکی از تأثیر گذاری همه این عوامل بر بروز سرقت در جامعه است. محقق در بررسی‌های خود، اعتیاد، سرقت و بیکاری را از جرائم و آسیب‌های مهم استان گیلان معرفی نموده و به دلیل ارتباط نزدیک بین آن‌ها پیشنهاد داده است که برای حفظ امنیت استان و شهر رشت مورد توجه جدی قرار گیرند.

- مجید حسینی نثار و اسماعیل امیدی در مقاله خود با عنوان «وجود آسیب‌های اجتماعی به منزله کمبود سرمایه اجتماعی در گیلان» به رابطه آسیب‌های اجتماعی رایج در گیلان و وضعیت سرمایه اجتماعی پرداخته است. در این مقاله به روش تحلیل ثانویه، داده‌های مربوط به آسیب‌های اجتماعی از قبیل سرقت، بیکاری، اعتیاد، طلاق را مورد تحلیل قرار داده و نتایج آن، حاکی از وجود ارتباط بین بروز این آسیب‌ها با یکدیگر و همچنین با میزان سرمایه اجتماعی در گیلان است.

مبانی نظری

مرتن به دو نوع انحراف نوآوری و واپس‌گرایی اشاره دارد. نوآوری زمانی پیش می‌آید که مردم هدف‌های فرهنگی را پذیرفته باشند ولی وسایل اجتماعی پذیرفته شده برای دستیابی به این هدف‌ها را نپذیرفته باشند یا در دسترس نباشد. در عین حال جای وسایل و راه‌های مشروع، راه‌های نامشروع دیگری نیز هست که با هنجارها و دستورات اخلاق جامعه تضاد دارد، اما بازدهی آن‌ها سریع است. بسیاری از این راه‌ها که رسیدن به هدف را آسان می‌سازد، از نظر جامعه غیراخلاقی است و موجب برهم زدن امنیت می‌گردد مانند سرقت، دزدی، قمار (توتو) که جامعه آن‌ها را منع کرده است (سخاوت، ۵۰، ۱۳۸۱).

از انحراف واپس‌گرایی مرتن می‌توان چنین برداشت کرد که ناهنجاری‌های ملازم با بیکاری سبب اعتیاد می‌گردند که بر امنیت جامعه نیز تأثیر داشته و موجب ناامنی می‌گردند. مرتن اعتقاد دارد به جز عکس‌العمل انطباقی که هم‌رنگی با هدف‌هاست راه‌های دیگر نوآوری و واپس‌گرایی سبب از بین رفتن ثبات و تداوم و امنیت در جامعه می‌گردد. واپس‌گرایی یعنی افرادی که در این الگو قرار می‌گیرند جزء جامعه هستند اما متعلق به آن نیستند. این گروه‌ها از جامعه بریده‌اند مانند الکلی‌ها، معتادان، روانپزشک‌ها و ... این عکس‌العمل زمانی رخ می‌دهد که افراد هدف را کاملاً جذب کرده باشند (اما راه‌های نهادی شده در دسترس نیست و بیکاری وجود دارد) و به راه‌های غیرنهادی شده هم تمایل ندارد مانند سرقت و دزدی و غیره ... پس به طور کل از جامعه فاصله می‌گیرد و

جزء خرده فرهنگ معتادان قرار می‌گیرد که بر امنیت جامعه تأثیر سوء می‌گذارد (سخاوت، ۱۳۸۱، ۵۲). در خصوص موضوع مقاله، محقق از برخی جهات دیگر نیز نظر مرتن را مورد استفاده قرار داده است. در مورد رابطه فقر و دارایی اقتصادی و جرم و جنایت، مرتن می‌گوید که این رابطه، رابطه ساده‌ای نیست. فقر به تنهایی یک متغیر تعیین کننده نیست. فقر و محدودیت‌های ناشی از آن به تنهایی جرم و جنایت را بالا نمی‌برد. فقر زمانی جنایت را بالا می‌برد که مردم اهداف را پذیرفته باشند و به هر وسیله‌ای در پی رسیدن به آن باشند که این نظریه نیز فرضیه توتو، سرقت و امنیت محقق را پوشش می‌دهد.

ساترلند^۱ و پیوند افتراقی^۲

نظریه پیوند افتراقی ساترلند مشهورترین نظریه از مجموع نظریه‌های جامعه‌پذیری یا یادگیری در مباحث کجرفتاری اجتماعی است. نکته اصلی نظریه ساترلند این است که افراد به این علت کجرفتار می‌شوند که تعداد ارتباط‌های انحرافی آنان بیش از ارتباط‌های غیرانحرافیشان است. این تفاوت تعامل افراد با کسانی که ایده‌های کجرفتارانه دارند نسبت به افرادی که از ایده‌های هم‌نویانه برخوردارند یعنی ارتباط بیشتر آنان با کجرفتاران یا ایده‌های کجرفتاری علت اصلی کجرفتاری آنان است (صدیق سروستانی، ۱۳۸۸، ۴۸).

پس کانون توجه این نظریه، شیوه‌های فراگیری کجروی است و این فرایند را به روش متداول در نظریه‌های یادگیری، در قالب «جامعه‌پذیر شدن فرد در درون خرده فرهنگ‌های کجرو» بررسی کرده و همچنین پذیرفته است که تحقق این فراگیری منحصر به همنشینی مستقیم فرد با کجروان و بزهکاران نیست. نمونه این که ساترلند مدعی است یک کودک حتی ممکن است تعریف‌های تأییدکننده کجروی را با مشاهده این نکته بیاموزد که پدرش، درآمد خود را از راه‌هایی نادرست تأمین می‌کند؛ و یا با شنیدن سخنان مادرش که با افتخار از رانندگی با سرعت غیرمجاز سخن می‌گوید. فرضیه‌های محقق یعنی اعتیاد، توتو و سرقت نیز با این نظریه بدین گونه تبیین می‌گردد که بیکاری، با تخریب پایگاه اقتصادی- اجتماعی، بستری را برای افراد فراهم می‌سازد که با خرده فرهنگ‌های بزهکار معتاد و توتوباز و سارق آشنا گردند و از همنشینی مستقیم با کجروان معتاد و قمارباز (توتوباز) ایده‌های آنان را فراگیرند و مرتکب این جرایم شوند و در کل امنیت

۱. Sutherland

۲. Differential Link

جامعه به خطر می افتد.

دکترین بازدارندگی^۱

دکترین بازدارندگی بر اعمال کنترل اجتماعی رسمی به وسیله قضات و سایر عوامل اجرایی قانون تأکید دارد. فرض اصلی در این نظریه این است که انسان‌ها اساساً عقلانی عمل کرده، در مورد ارتکاب هر نوع کجرفتاری تحلیل داده - ستانده می کنند و چنانچه هزینه ارتکاب بیش از منفعت آن باشد، از کج رفتاری خودداری خواهند نمود. بنابراین مجازات یعنی کنترل اجتماعی از طریق بازداشت، محاکمه، زندان و ... مانع از ارتکاب جرم و عدم مجازات، مشوق کجرفتاری می شود. البته اعمال مجازات در صورت مراعات میزان « شدت»، « قطعیت» و « سرعت» لازم هم به صورت عام مؤثر می افتد و سبب بازداشتن عامه از ارتکاب جرم می شود و هم به شکل خاصی عمل می کند و شخص کجرفتار را از ادامه کجرفتاری باز می دارد. فرض این نظریه این است که هر چه شدت، قطعیت و سرعت اعمال مجازات بیشتر باشد، قدرت بازدارندگی آن نیز بیشتر خواهد بود (تیو، ۲۰۰۱، ۲۹۰). فرضیه توتو، سرقت و اعتیاد محقق را بدین صورت هم می توان تبیین نمود که اگر هزینه‌هایی همچون زندان، جریمه و ... با شدت و قطعیت و سرعت بیشتری در مورد فرد توتوباز، سارق و معتاد اعمال شود، این فرد از کجرفتاری خود (توتو، سرقت و اعتیاد) خودداری خواهد نمود، چرا که بشر اساساً عقلانی عمل نموده و به هزینه‌های گزاف ارتکاب جرم نیز می اندیشد. پس به گونه‌ای خود را با جامعه هم‌نویان مطابقت خواهد داد و هم‌نویایی در جامعه بیشتر می شود و امنیت به جامعه بازمی‌گردد.

فرضیه‌ها

۱. بین پایگاه اقتصادی - اجتماعی و توتو رابطه وجود دارد.
۲. بین پایگاه اقتصادی - اجتماعی و اعتیاد رابطه وجود دارد.
۳. بین توتو و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.
۴. بین سرقت و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.
۵. بین اعتیاد و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.

روش‌شناسی

طرح تحلیلی محقق از دو جنبه برخوردار است: کمی و نظری. پردازش داده‌های

۱. Deterrence Doctrine

تحقیق در برنامه SPSS انجام گرفته است که در آن از روش‌های آمار توصیفی و آمار تحلیلی استنباطی همچون ضریب پیرسون و ضریب همبستگی گاما و نیز آزمون t-test بهره گرفته شده است.

جامعه آماری این تحقیق را نیز جوانان ۳۰-۱۵ ساله جامعه شهری ماسال تشکیل می‌دهند. این گروه سنی از دیدگاه جامعه‌شناسان، قشر جوان نامیده می‌شوند. زیرا ۱۵ سالگی از دیدگاه جامعه‌شناسان مرحله آغاز استقلال شخصیتی و شغلی و مالی است و در مرحله ۳۰ سالگی نیز تثبیت می‌گردد. برای تعیین حجم نمونه تحقیق از فرمول کوکران استفاده شده است و نمونه مد نظر عدد زیر می‌باشد.

$$\frac{4865 (1/96)^2 (0/5)(0/5)}{4865 (0/5)^2 + 1/96^2 (0/5)(0/5)} \Rightarrow 356$$

روش نمونه‌گیری: به دلیل استفاده از روش پیمایش، نمونه‌گیری این تحقیق نیز احتمالی است (برای آن که به همه اعضای جامعه آماری شانس مساوی برای انتخاب شدن در نمونه داده می‌شود تا نمونه معرف جامعه آماری باشد و بتوانیم نمونه را به جامعه آماری تعمیم دهیم)، روش مرسوم برای این دست پژوهش‌ها روش سیستماتیک است که در این تحقیق مورد استفاده قرار گرفته است.

جامعه‌شناسان ادعا می‌کنند که گروه سنی ۳۰-۱۵ ساله سن جوان به شمار می‌آیند. بنابراین ۱۵ سالگی از دیدگاه جامعه‌شناسی مرحله آغاز استقلال شخصیتی و شغلی و مالی است و در مرحله ۳۰ سالگی نیز تثبیت می‌گردد. پس به علت وجه اشتراک جامعه آماری از دیدگاه جامعه‌شناسان (جوان بودن) و نیز همگن بودن جامعه آماری، نگارنده را به استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی سیستماتیک سوق می‌دهد.

نمونه مورد مطالعه از میان زنان و مردان انتخاب شده است. هر چند که عمده جرائم و آسیب‌ها در میان مردان رواج دارد با این حال اثرات آن فقط در حوزه مردان باقی نمی‌ماند و زنان به شدت از آن متأثر می‌شوند.

تعریف مفاهیم

در هر تحقیق لازم است که اصطلاحات و مفاهیم بکار رفته در رابطه با موضوع، مسأله تحقیق و فرضیه‌ها به درستی روشن گردد. در بخش حاضر نیز به تعریف نظری و عملیاتی واژه‌ها و اصطلاحات به کار رفته در پژوهش پرداخته می‌شود.

فقر اقتصادی: فقر اقتصادی دلالت بر نبود وسایل آسایش زندگی و عرضه

نامکفی لوازم ضروری در خانواده دارد و وضعی است که در آن درآمد برای تأمین نیازهای معیشتی افراد بسنده نباشد (فرهنگ، ۱۳۷۴، ۹۱۶).

اعتیاد: حالتی است که استعمال متوالی یا متناوب ماده مخدر در فرد ایجاد می‌کند و موجب وابستگی جسمی و روانی فرد می‌شود به طوری که عدم دسترسی به آن مواد، موجب بروز علائم محرومیت می‌شود (سهرابی، ۱۳۶۹، ۲۵).

سرقت: سرقت به معنای برداشتن چیزی از دیگری بدون اطلاع و رضایت او و همچنین گرفتن و بردن پول و مال کسی به زور یا مکر و فریب است.

سرقت از لحاظ قانونی نیز هنگامی رخ می‌دهد که شیء موضوع جرم، بدون آگاهی و بر خلاف میل صاحب آن از تصرف دارنده قانونی آن به تصرف عامل جرم در آید (فرجاد، ۱۳۷۵، ۱۰۸).

توتو^۱: به شرط‌بندی‌های پیش‌بینی مسابقات فوتبال که توسط گروه‌ها، سایت‌های اینترنتی و غیره انجام می‌شود گفته می‌شود.

امنیت اجتماعی^۲: حالت فراغت همگانی از تهدیدی است که کردار غیرقانونی دولت یا دستگاهی یا فردی یا گروهی در تمام یا بخشی از جامعه پدید می‌آورد. در نظام حقوقی جدید، فرض بر این است که قانون با تعریف و حدگذاری آزادی‌ها و حقوق فرد و کیفر دادن کسانی که از آن حد پا فراتر گذاشته‌اند، امنیت فردی و اجتماعی را پاسبانی می‌کند (آشوری، ۱۳۶۶، ۳۹).

شاخص سازی

سرقت: برای این متغیر که در واقع متغیر وابسته این تحقیق است پس از مطالعات اکتشافی دو بعد در نظر گرفته شده که از کتاب تعدیل ساختاری فقر و ناهنجاری‌های اجتماعی فاطمه بابایی و چارچوب نظری و نظریه مرتن و دکترین بازدارندگی، گرفته شده است. گویه‌های انتخاب شده که در مجموع پنج گویه است بر اساس طیف لیکرت طراحی شده است.

- بالاخره سرقت هم یکی از راه‌های حل‌های مشکلات مالی است.

- ممکن است در زندگی من شرایطی پیش بیاید که مجبور به سرقت شوم.

- اگر فرد نیازمند باشد اشکالی ندارد که با سرقت نیاز خود را برطرف کند.

- اگر از عواقب آن نمی‌ترسیدم برای رسیدن به خواسته‌هایم دست به سرقت می‌زدم.

مفهوم کنترل و مهار سرقت از نظریه بازدارندگی گرفته شده است که به صورت هر گویه زیر مطرح می‌گردد. بر اساس طیف لیکرت که در بالا گفته شد،

۱. TOTO

۲. Social Security

طراحی و محاسبه می‌شود.

- به نظر من، افزایش جریمه سنگین برای سارقین سبب کاهش سرقت می‌گردد.

- به نظر من، زندانی کردن طولانی مدت سارق، باعث کاهش سرقت می‌گردد.

اعتیاد: برای این متغیر که در واقع متغیر مستقل این تحقیق است، پس از مطالعات اکتشافی چارچوب نظری از نظریه‌های پیوند افتراقی ساترلند و نظر فاینستون درباره مواد مخدر دو بعد در نظر گرفته شده است که شامل مفهوم دوستان ناباب ساترلند و حالت‌های تسکین و خلسه و نشئه آور بعد از مصرف مواد فاینستون که در مجموع شش گویه است که بر اساس طیف لیکرت طراحی شده است.

- بعضی‌ها فکر می‌کنند که مصرف مواد مخدر برای زندگی خطرناک نیست.

- می‌شود در کنار فردی که مواد مصرف می‌کند بدون تأثیر از او زندگی کرد.

- ممکن است در موقعیت جمعی از دوستان قرار بگیرم که نتوانم در برابر تعارف مصرف مواد مقاومت کنم.

درباره مفهوم حالت‌های تسکین موادمخدر نیز ۳ گویه طراحی شده است.

- مصرف موادمخدر راهی برای غلبه بر مشکلات روحی و روانی است.

- برای غلبه بر بیماری‌های جسمانی می‌توان از موادمخدر بعنوان مسکن استفاده نمود.

- منتقدان درباره ی زیان‌های موادمخدر در جامعه مبالغه (زیاده‌روی) می‌کنند.

پیش‌بینی نتایج فوتبال (توتو): برای متغیر مستقل پیش‌بینی نتایج فوتبال (توتو) پس از مطالعات میدانی استفاده از شبکه‌های اینترنتی از دو نظریه نوآوری مرتن و همنشینی ساترلند استفاده شده است که در مجموع برای این دو مفهوم سه گویه طراحی شده است.

برابر نظریه نوآوری مرتن دو گویه طراحی شده است.

- اگر می‌توانستم از راه پیش‌بینی نتایج فوتبال (توتو) یک سرمایه اقتصادی مناسب پیدا کنم دیگر هیچوقت به سوی آن نمی‌رفتم.

- پیش‌بینی نتایج فوتبال (توتو) می‌تواند یکی از راه‌های خلاقیت فکری و ابتکاری سریع، برای رسیدن به پول باشد.

طبق نظریه همنشینی ساترلند نیز یک گویه طراحی شده است.

- وقتی بُرد پول افراد در توتو را می‌بینم خود نیز به توتو رغبت پیدا می‌کنم.

امنیت اجتماعی: برای متغیر وابسته امنیت اجتماعی پس از مطالعه اکتشافی کتاب فرهنگ سیاسی داریوش آشوری سه بعد در نظر گرفته شده است: امنیت مالی، امنیت روانی، امنیت جانی که در مجموع این سه مفهوم پنج گویه را دارا می‌باشد.

- برای مفهوم امنیت مالی سه گویه طراحی شده است:
- آن قدر پول ندارم تا زندگی آرامی داشته باشم.
 - از لحاظ مادی و پولی، در آینده احساس امنیت نمی کنم.
 - برای مفهوم امنیت روانی نیز دو گویه طراحی شده است.
 - این روزها به سختی می توان کسی را پیدا کرد که به او اعتماد کرد.
 - به نظر من زندگی با مردم جامعه ما قابل تحمل نیست.
 - برای مفهوم امنیت جانی نیز یک گویه طراحی شده است.
 - جرم و جرایم افزایش یافته به طوری که امنیت جانی کم شده است.

فن گردآوری اطلاعات

در تحقیق حاضر از روش پیمایش استفاده شده است. پرسشنامه: از آنجا که گستره مخاطبان در سطح شهر پراکنده است و با توجه به این که شیوه گردآوری اطلاعات در تحقیقات پیمایشی، پرسشنامه می باشد، در این تحقیق نیز از پرسشنامه برای گردآوری اطلاعات استفاده شده است و به صورت مصاحبه حضوری پاسخ پرسشنامه اخذ گردیده است.

یافته ها

پیش بینی نتایج فوتبال (توتو)، عمدتاً در میان مردان رواج دارد اما اثرات و پیامدهای گسترش آن بر همه قشرهای جامعه به خصوص خانواده های افرادی که در این زمینه فعال هستند غیرقابل انکار است و زنان نیز در کنار مردان از عوارض آن شدیداً متأثر می شوند. همچنین این مقاله علاوه بر توتو، بر آسیب های اجتماعی دیگری به نام اعتیاد و سرقت نیز اشاره دارد. امنیت اجتماعی نیز بر کل جامعه اعم از زن و مرد اثر گذاشته و همچنین از آن ها اثر می پذیرد بر این اساس زنان نیز همچون مردان به عنوان نمونه آماری این تحقیق در نظر گرفته شده اند.

جدول شماره (۱): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
زن	۱۷۳	۴۸/۶
مرد	۱۸۳	۵۱/۴
جمع	۳۵۶	۱۰۰

جدول فوق در بردارنده توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب جنسیت می باشد. طبق داده های جدول ۴۸/۶ درصد پاسخگویان زن و ۵۱/۴ درصد آنان را مردان

جدول شماره (۲): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب گروه سنی

گروه سنی	فراوانی	درصد
۱۵-۲۰ سال	۱۲۷	۴۳/۳
۲۱-۲۵ سال	۱۲۲	۳۵/۷
۲۶-۳۰ سال	۱۰۲	۲۸/۷
اظهارنشده	۵	۱/۴
جمع	۳۵۶	۱۰۰

جدول فوق دربردارنده توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب گروه سنی می‌باشد. داده‌ها گویای آنست که ۴۳/۳ درصد پاسخگویان در گروه سنی ۱۵-۲۰ سال قرار دارند که بیشترین تعداد را تشکیل می‌دهند. ۳۵/۷ درصد در گروه سنی ۲۱-۲۵ سال، ۲۸/۷ درصد در گروه ۲۶-۳۰ سال می‌باشند و ۱/۴ درصد نیز سن خود را اظهار نکرده‌اند.

جدول شماره (۳): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سطح تحصیلات

سطح تحصیلات	فراوانی	درصد
بیسواد	۰	۰
ابتدائی - راهنمایی	۱۱	۳/۱
دبیرستان - پیش دانشگاهی - دیپلم	۱۷۵	۴۹/۲
فوق دیپلم - لیسانس	۱۶۴	۴۶/۱
فوق لیسانس و بالاتر	۶	۱/۷
جمع	۳۵۶	۱۰۰

جدول فوق دربردارنده توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سطح تحصیلات می‌باشد. طبق داده‌های جدول ۳/۱ درصد پاسخگویان دارای تحصیلات ابتدایی - راهنمایی، ۴۹/۲ درصد دبیرستان - پیش دانشگاهی - دیپلم، ۴۶/۱ درصد دارای مدرک فوق دیپلم و لیسانس، ۱/۷ درصد فوق لیسانس و بالاتر می‌باشند.

بحث و بررسی روابط

جدول شماره (۴): بررسی رابطه بین پایگاه اقتصادی- اجتماعی و توتو

توتو پایگاه	کم		متوسط		زیاد		جمع	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
پایین	۵	۳/۱	۲	۱/۴	۲	۴/۲	۹	۲/۵
متوسط	۱۳۰	۸۰/۷	۱۱۶	۷۸/۹	۴۳	۸۹/۶	۲۸۹	۸۱/۲
بالا	۲۶	۱۶/۱	۲۹	۱۹/۷	۳	۶/۳	۵۸	۱۶/۳
جمع	۱۶۱	۱۰۰	۱۴۷	۱۰۰	۴۸	۱۰۰	۳۵۶	۱۰۰

۰/۵ = سطح معنی داری $-۰/۰۶$ = مقدار گاما

جدول فوق به بررسی رابطه بین پایگاه اقتصادی- اجتماعی پاسخگویان و گرایش آنان به توتو می پردازد. جهت بررسی، از آزمون ضریب همبستگی گاما استفاده شده است. سطح معنی داری حاصل از آزمون ۰/۵ و بزرگتر از ۰/۰۵ می باشد. بنابراین فرضیه محقق رد می گردد و بین دو متغیر رابطه وجود ندارد.

جدول شماره (۵): بررسی رابطه بین پایگاه اقتصادی- اجتماعی و گرایش به اعتیاد

اعتیاد پایگاه	کم		متوسط		زیاد		جمع	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
پایین	۶	۳/۲	۲	۱/۴	۱	۳/۸	۹	۲/۵
متوسط	۱۵۶	۸۲/۵	۱۱۰	۷۸	۲۳	۸۸/۵	۲۸۹	۸۱/۲
بالا	۲۷	۱۴/۳	۲۹	۲۰/۶	۲	۷/۷	۵۸	۱۶/۳
جمع	۱۸۹	۱۰۰	۱۴۱	۱۰۰	۲۶	۱۰۰	۳۵۶	۱۰۰

۰/۳ = سطح معنی داری $-۰/۱۰۴$ = مقدار گاما

جدول فوق به بررسی رابطه بین پایگاه اقتصادی- اجتماعی پاسخگویان و گرایش آنان به اعتیاد می پردازد. جهت بررسی از آزمون ضریب همبستگی گاما استفاده شده است. سطح معنی داری حاصل از آزمون ۰/۳ و بزرگتر از ۰/۰۵ می باشد. بنابراین فرضیه محقق رد می گردد و بین دو متغیر رابطه وجود ندارد.

جدول شماره (۶): بررسی رابطه بین توتو و امنیت اجتماعی

تعداد	سطح معنی داری	مقدار آزمون
۳۵۶	۰/۰۰۱	۰/۱۹۶**

جدول فوق به بررسی رابطه بین توتو و امنیت اجتماعی می‌پردازد. جهت بررسی رابطه از آزمون پیرسون استفاده گردیده است. سطح معنی داری حاصل از آزمون ۰/۰۰۱ و کوچکتر از ۰/۰۵ می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت فرضیه محقق تایید می‌گردد و بین دو متغیر رابطه معنی دار وجود دارد و با توجه به مقدار پیرسون که منفی می‌باشد می‌توان گفت بین دو متغیر رابطه معکوس وجود دارد، بدین معنی که هرچه امنیت اجتماعی افراد پایین تر باشد گرایش آنان به توتو بیشتر می‌شود.

سرقت و امنیت اجتماعی

جدول شماره (۷): بررسی رابطه بین سرقت و امنیت اجتماعی

تعداد	سطح معنی داری	مقدار آزمون
۳۵۶	۰/۰۰۸	۰/۱۴۱**

جدول فوق به بررسی رابطه بین سرقت و امنیت اجتماعی می‌پردازد. جهت بررسی رابطه از آزمون پیرسون استفاده گردیده است. سطح معنی داری حاصل از آزمون ۰/۰۰۸ و کوچکتر از ۰/۰۵ می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت فرضیه محقق تایید می‌گردد و بین دو متغیر رابطه معنی دار وجود دارد. با توجه به مقدار پیرسون که منفی می‌باشد می‌توان گفت بین دو متغیر رابطه معکوس وجود دارد، بدین معنی که هرچه امنیت اجتماعی افراد پایین تر باشد گرایش آنان به سرقت بیشتر می‌شود.

اعتیاد و امنیت اجتماعی

جدول شماره (۸): بررسی رابطه بین اعتیاد و امنیت اجتماعی

تعداد	سطح معنی داری	مقدار آزمون
۳۵۶	۰/۰۱	۰/۱۲۵*

جدول فوق به بررسی رابطه بین اعتیاد و امنیت اجتماعی می‌پردازد. جهت بررسی رابطه از آزمون پیرسون استفاده گردیده است. سطح معنی داری حاصل از آزمون ۰/۰۰۱ و کوچکتر از ۰/۰۵ می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت فرضیه

محقق تایید می‌گردد و بین دو متغیر رابطه معنی‌دار وجود دارد و با توجه به مقدار پیرسون که منفی می‌باشد می‌توان گفت بین دو متغیر رابطه معکوس وجود دارد، بدین معنی که هرچه امنیت اجتماعی افراد پایین‌تر باشد گرایش آنان به اعتیاد بیشتر می‌شود.

نتایج

این تحقیق در بین افراد جوان ۳۰-۱۵ ساله ساکن در سطح شهر ماسال انجام شده است. الگوی نظری بر مبنای دیدگاه‌های مرتن در زمینه جرایم توتو، سرقت و اعتیاد اتخاذ شده و سرانجام استخراج داده‌ها به روش نمونه‌گیری سیستماتیک انجام شده است که به‌طور خلاصه نتایج توصیفی و تبیینی به شرح ذیل ارائه می‌گردد. در این تحقیق کل پاسخگویان ۳۵۶ نفر بوده که ۵۱/۴ درصد آنرا مردان و ۴۸/۶ درصد آن را زنان تشکیل می‌دادند. اکثر پاسخگویان را افراد گروه سنی ۲۰-۱۵ ساله تشکیل می‌دهند که حدود ۴۳/۳ درصد از کل درصد تشکیل می‌دهد. از لحاظ میزان تحصیلات حدود ۴۹/۲ افراد دارای تحصیلات دبیرستان تا دیپلم بوده و حدود ۴۶/۱ افراد دارای تحصیلات فوق دیپلم و لیسانس می‌باشند که این دو گروه سنی حدود ۹۵ درصد پاسخگویان را تشکیل می‌داد. حدود ۳/۱ تحصیلات ابتدایی تا راهنمایی و حدود ۱/۷ درصد نیز تحصیلات فوق لیسانس و بالاتر است. هدف اصلی تحقیق سنجش متغیر پایگاه اقتصادی - اجتماعی با متغیرهای توتو و اعتیاد و نیز سنجش متغیر امنیت اجتماعی با متغیرهای توتو، سرقت و اعتیاد می‌باشد که در زیر به آن اشاره می‌شود.

۱- بین پایگاه اقتصادی اجتماعی و توتو رابطه وجود دارد.

بر طبق یافته‌های پژوهش فرضیه اول رابطه بین دو متغیر پایگاه اقتصادی - اجتماعی و گرایش به توتو افراد را بررسی می‌کند. این فرضیه رابطه معناداری (۰/۵) را بین دو متغیر پایگاه اقتصادی اجتماعی و گرایش به توتو نشان می‌دهد. بنابراین می‌توان گفت که فرضیه محقق رد می‌گردد و بین دو متغیر رابطه وجود ندارد.

۲- بین پایگاه اقتصادی - اجتماعی و اعتیاد رابطه وجود دارد.

بر طبق یافته‌های پژوهش فرضیه دوم رابطه بین دو متغیر پایگاه اقتصادی - اجتماعی و گرایش به اعتیاد افراد را بررسی می‌کند. این فرضیه رابطه معناداری (۰/۳) را بین دو متغیر پایگاه اقتصادی - اجتماعی و گرایش به اعتیاد نشان می‌دهد. بنابراین می‌توان گفت که فرضیه محقق رد می‌گردد و بین دو متغیر رابطه

وجود ندارد.

۳- بین توتو و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.

بر طبق یافته‌های پژوهش، این فرضیه رابطه بین دو متغیر توتو و امنیت اجتماعی افراد را بررسی می‌کند. این فرضیه رابطه معناداری (0/001) را بین دو متغیر توتو و امنیت اجتماعی نشان می‌دهد.

بنابراین می‌توان گفت که فرضیه محقق تأیید می‌گردد و بین دو متغیر رابطه معکوس وجود دارد، یعنی هر چه امنیت اجتماعی افراد پائین باشد گرایش آنان به توتو بیشتر می‌شود.

۴- بین سرقت و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.

بر طبق یافته‌های پژوهش، فرضیه بعدی رابطه بین دو متغیر سرقت و امنیت اجتماعی افراد را بررسی می‌کند. این فرضیه رابطه معناداری (سطح معناداری = 0/008) را بین دو متغیر سرقت و امنیت اجتماعی نشان می‌دهد. بنابراین می‌توان گفت که فرضیه محقق تأیید می‌گردد و بین دو متغیر رابطه معکوس وجود دارد، یعنی هر چه امنیت اجتماعی افراد پایین باشد گرایش آنان به سرقت بیشتر می‌شود.

۵- بین اعتیاد و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.

بر طبق یافته‌های پژوهش، فرضیه بعد رابطه بین دو متغیر اعتیاد و امنیت اجتماعی افراد را بررسی کند. این فرضیه رابطه معناداری (سطح معناداری = 0/001) را بین دو متغیر اعتیاد و امنیت اجتماعی نشان می‌دهد. بنابراین می‌توان گفت که فرضیه محقق تأیید می‌گردد و بین دو متغیر رابطه معکوس وجود دارد. بدین معنی که هر چه امنیت اجتماعی افراد پایین تر باشد گرایش آنها به اعتیاد بیشتر می‌شود.

پیشنهادات

از آنجایی که نتایج تحقیق میزان گرایش بالای جوانان ۳۰-۱۵ ساله شهر ماسال به توتو، سرقت و اعتیاد را نشان می‌دهد پس محقق را به ارایه برخی از پیشنهادات کاربردی زیر سوق می‌دهد.

۱- محقق در حین تحقیق درباره متغیر توتو به نظراتی مختلف درباره جرم یا عدم جرم بودن نظرسنجی فوتبال (توتو) برخورد کرده است. این پدیده اجتماعی از لحاظ جامعه‌شناختی نوعی هنجارشکنی محسوب می‌شود که ممکن است به زیان فراوان اقتصادی و اجتماعی منجر شود و نیز بسیاری از حقوق‌دانان هم توتو را زیر مجموعه جرم قمار محسوب کرده‌اند. پس به مسئولین قانونگذار نیز پیشنهاد می‌گردد که قانونی دال بر جرم بودن صریح نظرسنجی فوتبال (توتو) وضع کنند.

۲- از آنجایی که نظرسنجی فوتبال (توتو) به نوعی قمار مدرن محسوب می‌گردد و قمار نیز جرمی است که سبب از دست دادن آنی و ناگهانی دارایی‌های اقتصادی و اجتماعی می‌گردد پس امنیت اجتماعی را به شدت به خطر می‌اندازد. بنابراین به نیروی انتظامی پیشنهاد می‌گردد برای حفظ امنیت جامعه به مبارزه و مقابله جدی با مکان‌های نمایندگی پخش برگه‌های نظرسنجی فوتبال (توتو) اقدام نمایند.

۳- داشتن رویکرد فرهنگی، درمانی و جبرانی به جای رویکرد قهری، جبری و تنبیهی در نیروی انتظامی و مراکزی که با سارقین و معتادان در ارتباط هستند می‌تواند تأثیر زیادی در کاهش و پیشگیری از جرائم موصوف داشته باشد.

۴- به مدیران و برنامه‌ریزان شبکه‌های تلویزیونی پیشنهاد می‌شود به تهیه برنامه‌های تلویزیونی اعم از مستند یا مصاحبه و.. درخصوص «پیشگیری و ارایه راه حل‌ها و تحقیقات مناسب برای آسیب‌های اجتماعی همچون اعتیاد، سرقت و توتو در حفظ امنیت جامعه، جهت استفاده عموم مردم از آن تحقیقات» اقدام نمایند.

۵- توجه دادن روحانیون و مبلغان مذهبی و امامان جماعت مساجد و مانند آن‌ها به موضوع اشاره شده برای تنویر افکار عمومی نسبت به پیامدهای فعالیت غیرقانونی و غیرشرعی توتو.

۶- از آنجایی که برخی از افراد سودجو برای جلب بیشتر مردم به سمت فعالیت توتو با استفاده از عبارات دوپهلوی اقدام به استفتاء از مراجع تقلید نموده و سپس آن‌ها را توسط زیرمجموعه‌های خود پخش نموده‌اند شایسته است سازمان‌های مسئول از جمله سازمان تبلیغات اسلامی به عنوان متولی ضمن بیان همه جوانب پدیده توتو، نسبت به استفتاء از مراجع تقلید اقدام و سپس جهت تنویر افکار عمومی به طریق مقتضی اعلام عمومی نمایند.

۷- پیشنهاد می‌شود که در مؤسسات ترک اعتیاد جهت کمک به درونی کردن ارزش‌ها در افراد و همچنین تقویت مرکز کنترل درونی آنها، آموزش معنویت درمانی صورت گیرد تا بتوان با استفاده از آن و درونی کردن معنویت در افراد معتاد و خانواده‌های آنان در جهت کاهش اعتیاد گامی مؤثر برداشت.

۸- آموزش برخی از مهارت‌های بین فردی و راهکارهایی که به افراد کمک می‌کند تا شبکه حمایت اجتماعی و مهارت‌های عزت نفس خود را گسترش دهند و روابط اجتماعی کارآمد را برقرار سازند می‌تواند نقش مهمی در کاهش گرایش به اعتیاد جوانان داشته باشد. این آموزش‌ها می‌تواند از سوی نهادهایی چون بهزیستی، کلینیک‌های مشاوره ترک اعتیاد تحت نظر بهزیستی و NGOها (گروه‌های همیار سلامت روان) انجام شود.

۹- توزیع عادلانه امکانات و خدمات موجود در جامعه و استفاده برابر تمامی اعضای جامعه از فرصت‌های مشروع می‌تواند گامی در جهت مقابله با کج‌روی‌های اجتماعی باشد.

۱۰- هیچ جامعه‌ای نمی‌تواند ادعا کند که بدون فقرزدایی و بدون ناکامی‌زدایی قادر خواهد بود سرقت را ریشه کن کند بنابراین از بین بردن فقر و تهیدستی با توجه به تأثیر مهمی که اوضاع نابسامان اقتصادی در بروز چنین آسیبی دارد از مهمترین کارها است.

۱۱- با توجه به متراکم بودن جمعیت استان گیلان و شهر ماسال (به نسبت مساحت)، امکان شغل و درآمد کافی برای اکثریت جوانان این شهر وجود ندارد. با توجه به توریستی بودن این شهر این نکته قابل تأمل است و این امر زمینه ناخرسندی از زندگی را به وجود می‌آورد که در نتیجه باعث گرایش به انواع انحرافات می‌شود.

۱۲- ایجاد اشتغال برای بیکاران و جلوگیری از ولگردی و اجرای بیمه دوران بیکاری و نیز ایجاد محیط‌های مناسب ورزشی و آموزش صحیح ورزش از طریق رسانه‌های گروهی و همچنین آموزش اعتقادی و پرورش باورهای مذهبی در افراد برای استحکام مبانی ایمان در خانواده‌ها، زیرا پرورش اعتقادات و آموزش اصول مذهبی موجب جلوگیری از ارتکاب اعمال خلاف به ویژه سرقت می‌گردد.

منابع و مآخذ

- آشفته تهرانی، امیر. (۱۳۸۹). جامعه شناسی جهان سوم (چاپ دوازدهم). تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
- آشوری، داریوش. (۱۳۶۶). دانشنامه سیاسی (چاپ اول). انتشارات سهره وردی.
- احمدی، سیداحمد. (۱۳۷۴). روان شناسی نوجوانان و جوانان. نشر مشعل.
- استورات، فرانسیس. (۱۳۷۶). تعدیل اقتصادی و فقر گزینه ها و انتخاب ها. ترجمه علی دینی و سیامک استوار. تهران: انتشارات سازمان برنامه بودجه، چاپ اول.
- اورنگ، جمیله. (۱۳۷۰). پژوهشی درباره اعتیاد (چاپ دوم). انتشارات ورزشات فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- بابایی، فاطمه. (۱۳۸۰). تعدیل ساختار فقر و ناهنجاریهای اجتماعی. انتشارات کویر.
- بلیکی، نورمن. (۱۳۸۴). طراحی پژوهش های اجتماعی. ترجمه حسن چاوشیان. تهران: نشرنی.
- بیکر، ترزال. (۱۳۸۱). نحوه انجام تحقیقات اجتماعی. ترجمه هوشنگ ناییبی. تهران: انتشارات روش.
- توسلی، غلامحسین. (۱۳۷۳). نظریه های جامعه شناسی. تهران: انتشارات سمت.
- ثنایی، سیدکبری. (۱۳۸۵). سالنامه آماری استان گیلان.
- چاوشیان، حسن. (۱۳۸۱). سبک زندگی و هویت اجتماعی، مصرف و انتخاب ذوقی به عنوان شالوده تمایز و تشابه اجتماعی در دوره مدرنیته اخیر. دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، پایان نامه دکتری.
- حسینی، سیدمحمد. (۱۳۸۹). فرهنگ لغات و اصلاحات فقهی عربی به فارسی (چاپ سوم). تهران: انتشارات سروش.
- حق شناس، معصومه. (۱۳۷۸). مهاجرت ایرانیان برای کار.
- دانش، تاج الزمان. (۱۳۶۶). مجرم کیست جرم شناس چیست (چاپ اول). تهران: انتشارات کیهان.
- درجزی، غفور. (۱۳۷۴). تأثیر بحران بیکاری و مشاغل کاذب بر امنیت. پایان نامه کارشناسی ارشد.
- دواس، دی ای. (۱۳۸۳). پیمایش در تحقیقات علوم اجتماعی (چاپ پنجم). مترجم هوشنگ ناییبی. نشر نی.
- ساروخانی، باقر. (۱۳۸۴). روشهای تحقیق در علوم اجتماعی (چاپ دهم). نشر پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی. جلد اول.
- ستوده، هدایت اله. (۱۳۷۴). مقدمه ای بر آسیب شناسی اجتماعی (چاپ سوم).

تهران: انتشارات آوای نور.

- سخاوت، جعفر. (۱۳۸۱). جامعه‌شناسی انحرافات (چاپ هفتم). تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
- سووه، توماس. (۱۳۵۴). فرهنگ اصطلاحات اجتماعی اقتصادی. ترجمه آزاد. تهران: انتشارات مازیار.
- سهرابی، فرامرز. (۱۳۶۹). سیگار در آئینه تحقیق (چاپ اول). تهران: انتشارات مدرسه.
- شولتز، دوان. (۱۳۸۴). نظریه‌های شخصیت (چاپ پنجم). مترجم یوسف کریمی. تهران: نشر ارسباران.
- شهبازی، بیژن. (۱۳۷۷). بررسی اشتغال بیکاری در سطح کشور و استان گیلان. دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه گیلان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد.
- عمید، حسن. (۱۳۶۲). فرهنگ عمید (چاپ چهارم). تهران: انتشارات امیرکبیر.

Archive of SID